

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКА ПРАВОСЛАВНА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор ВПБА

[Handwritten signature]
Сирот. Володимир Васильович

[Handwritten date]
20.11.2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ВПБА

Протокол № *4* від *22.11.2019*

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ВИЯВЛЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ
У ВОЛИНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ БОГОСЛОВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ**

Луцьк 2019

1. Загальні положення

1.1. Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Волинській православній богословській академії (далі Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та Закону України «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України та Статуту ВПБА з метою запобігання плагіату в наукових, навчально-методичних та навчальних працях науково-педагогічних, наукових та інших працівників Академії, здобувачів вищої освіти.

1.2. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

1.3. Положення спрямоване на формування академічної етики та поваги до інтелектуальних надбань і покликане сприяти впровадженню практики належного цитування через визначення поняття та форм плагіату, методів запобігання його поширенню, процедури розгляду та фіксування фактів плагіату, а також формалізації можливих наслідків його вчинення у межах Академії.

1.4. Положення включає процедури та заходи: а) із формування етосу, який не сприймає академічну нечесність; б) створення умов, що унеможливають академічний плагіат; в) виявлення академічного плагіату в наукових статтях, монографіях, підручниках, навчальних виданнях, курсових роботах; г) притягнення до відповідальності за академічний плагіат.

1.5. Положення розповсюджується на наукові та навчальні праці науково-педагогічних, наукових та інших працівників Академії, здобувачів вищої освіти.

2. Поняття плагіату і його форми

2.1. У даному положенні використовуються терміни у таких значеннях:

- **Академічний плагіат** – оприлюднення у письмовій або електронній формі (частково або повністю) наукових результатів, отриманих та

оприлюднених іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

- **Автор** – фізична особа, творчою працею якої створено твір.
- **Твір** – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному веб-сайті Академії (монографія, посібник, навчальне видання, стаття, препринт).
- **Цитата** – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.2.Різновиди плагіату:

- видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї жодних змін;
- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;
- представлення суміші власних і запозичених аргументів без належного цитування;
- парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці

(збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет).

- компіляція – створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

3. Рекомендації щодо профілактики академічного плагіату

3.1. Попередження плагіату в академічному середовищі Академії здійснює науковий відділ шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, викладачів і науковців про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування;
- організацією заходів з популяризації основ інформаційної культури;
- формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;
- проведенні для студентів лекцій з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;
- ознайомленні студентів із цим Положенням через офіційний Web-сайт Академії;
- ознайомленні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців із цим Положенням через офіційний Web-сайт Академії.

3.2. Наукові керівники і консультанти в обов'язковому порядку ознайомлюють із цим Положенням молодих науковців на усіх етапах виконання наукових робіт, контролюють та попереджують факти академічного плагіату.

4. Порядок перевірки на академічний плагіат

4.1. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- навчальні (курсів роботи (проекти), реферати тощо) та кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр», науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації Вченої ради Академії до видання, а також дистанційні курси;
- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів);

4.2. Безпосередню перевірку, зазначених у п. 4.1. матеріалів, за відповідним наказом ректора здійснює Комісія з виявлення та запобігання академічного плагіату у Волинській православній богословській академії при науковому відділі. Для перевірки матеріалів на ім'я ректора подається заява відповідного зразка (*Додаток 1*).

4.3. Перевірка зазначених у п. 4.1. матеріалів проводиться згідно з інструкції (*Додаток 2*) за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів з визначенням унікальності роботи. При цьому використовується така орієнтовна шкала (у відсотках до загального об'єму матеріалу):

- висока унікальність – 90-100 %, робота допускається до захисту або (та) опублікування;
- середня унікальність – 70-89,9 %, робота допускається до захисту або (та) опублікування;
- низька унікальність – 51-69,9 %, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки;

- дуже низька унікальність – 50,9 % і нижче, робота відхиляється без права подальшого розгляду.

4.4.Перевірка документів на наявність плагіату проводиться для електронних варіантів, представлених у форматах: *.rtf (Rich Text Format), *.doc (Word 97 – Word 2003),*.docx (Word 2007). Фотографії подаються у форматі JPEG (.jpeg).

4.5. Письмова робота вводиться повністю, починаючи з титульного аркушу і включно з додатками.

4.6. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються експертним висновком про перевірку на наявність академічного плагіату (*Додаток 3*) з подальшим допуском матеріалів до друку (захисту), відправку матеріалів на доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду.

4.7.Особа, яка виявила академічний плагіат (компіляцію) у творах, що є науковими роботами (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт) службовою запискою повідомляє про це ректора Академії.

4.8. Викладач, який виявив академічний плагіат (компіляцію) у творах здобувачів вищої освіти (стаття, тези, препринт, магістерська (бакалаврська) робота, курсова робота, реферат, есе, тощо) попереджає про це автора, а у разі його незгоди – інформує службовою запискою завідувача своєї кафедри.

5. Комісія з виявлення та запобігання академічного плагіату у Волинській православній богословській академії

5.1.Комісія з виявлення та запобігання академічного плагіату у Волинській православній богословській академії (далі – Комісія) створюється з метою моніторингу дотримання членами академічної спільноти Академії Положення про академічну доброчесність у ВПБА та даного Положення.

5.2.Комісія з виявлення та запобігання академічного плагіату в Академії, як правило, створюється з представників професорсько-викладацького складу.

5.3. До складу Комісії не можуть входити особи, які притягувались до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності.

5.4. У разі встановлення факту академічного плагіату у члена Комісії він виводиться з її складу наказом ректора.

5.5. Залежно від специфіки питання, що розглядається, за потреби, письмовим розпорядженням голови Комісії до її складу вводяться додаткові члени з числа співробітників Академії.

5.6. Склад комісії затверджується наказом ректора Академії.

5.7. Комісія, як правило, обирається терміном на три роки.

5.8. Рішення Комісії вважаються прийнятими, якщо вони підтримані простою більшістю голосів її членів відкритим голосуванням.

5.9. Повноваження Комісії:

- здійснювати перевірку робіт визначених пунктом 4.1 цього Положення на наявність академічного плагіату;

- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та академічного письма;

- ініціювати, проводити, підтримувати дослідження з академічної доброчесності, якості освіти та наукової діяльності;

- забезпечення функціонування ефективної академічної системи академічної доброчесності, а також системи запобігання та виявлення академічного плагіату в навчальних та наукових роботах здобувачів вищої освіти і співробітників Академії як частини академічної системи забезпечення академічної доброчесності.

6. Відповідальність за академічний плагіат

6.1. Виявлення фактів академічного плагіату (компіляцій) в осіб викладацького складу може бути враховано при подовженні дії трудового договору (контракту) на займаній посаді.

6.2. Відповідальність науково-педагогічних, наукових та інших працівників Академії за академічний плагіат визначається їхніми посадовими інструкціями.

6.3. Науково-педагогічні працівники, що публікують наукові та методичні праці, несуть особисту відповідальність за коректну роботу із джерелами інформації; за дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; за порушення загальноприйнятих правил цитування шляхом прийняття правил цитування та наукової етики, представлених у цьому Положенні.

6.4. Науковий керівник несе відповідальність за перевірку роботи у встановлені строки, прийняття рішення щодо доопрацювання та повторну перевірку на плагіат, а також, про допуск роботи до попереднього захисту.

6.5. Комісія з виявлення та запобігання академічного плагіату у Волинській православній богословській академії може розглядати питання щодо наявності академічного плагіату в наукових і навчальних працях науково-педагогічних, наукових та інших працівників Академії за власної ініціативи.

7. Порядок подання апеляції та її розгляд

7.1. У разі незгоди з результатами перевірки автор (автори) роботи, що перевірялася, має право на апеляцію.

7.2. Апеляція подається особисто автором (авторами) роботи на ім'я ректора у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

7.3. У разі надходження апеляції, за наказом ректора створюється комісія для розгляду апеляції.

7.4. Комісія за фактами академічного плагіату також може створюватися за наказом ректора як з ініціативи працівників Академії, так і за заявами сторонніх осіб, а також дорученнями Міністерства освіти і науки України, відповідних державних установ.

7.5. Персональний склад членів комісій формується з досвідчених та авторитетних науково-педагогічних працівників Академії. При розгляді апеляцій на результати перевірки навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти до складу комісії залучається представник органу студентського самоврядування.

7.6. Апеляція розглядається апеляційною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу ректора про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

7.7. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, зазначаючи «З висновками апеляційної комісії погоджуюсь». Висновки апеляційної комісії щодо академічного плагіату (копіляцій) у творах здобувачів вищої освіти зберігаються у деканатах, а у творах науково-педагогічних працівників – в науковому відділі.

8. Прикінцеві положення

8.1. Положення набуває чинності (на підставі рішення Вченої ради) з моменту введення його в дію наказом ректора Академії.

8.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом ректора за рішенням Вченої Ради Академії. У такому ж порядку Положення скасовується.

ЗАЯВА

Я, П.І.Б., (*посада, місце роботи / навчання студенти вказують факультет, курс, групу*) прошу перевірити мою роботу (*реферат, стаття, курсова роботи, магістерська робота тощо*) на тему (*назва роботи*) на наявність академічного плагіату.

Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, а також із захищених раніше письмових робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання. Я ознайомлений(а) з діючим Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у Волинській православної богословській академії, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску моєї роботи до захисту (друку) та застосуванні дисциплінарних заходів.

Додаток: електронний варіант роботи додається.

Дата

Підпис

ІНСТРУКЦІЯ

щодо порядку подання робіт для перевірки на академічний плагіат

Для реалізації Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Волинській православній богословській академії:

- Здобувач вищої освіти (студент), працівник Академії надає заяву (Додаток 1) та письмову роботу в електронному вигляді (див. п. 4.4 Положення) Комісії з виявлення та запобігання академічного плагіату у Волинській православній богословській академії.
- Упродовж 10 днів з дня подачі матеріалів відбувається перевірка роботи. Результати перевірки оформляються у вигляді «Експертного висновку про перевірку на наявність академічного плагіату» і видаються автору.
- Експертний висновок про перевірку на наявність академічного плагіату є підставою про допуск письмової роботи до попереднього захисту (друку) або доопрацювання.
- Допуск до перегляду результатів перевірки усіх письмових робіт мають: ректор, проректор з навчальної роботи, проректор з наукової роботи, декан факультету, голова Комісії з виявлення та запобігання академічного плагіату у Волинській православній богословській академії.

БЛАНК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ВПБА

« ____ » 20__ р.

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

про перевірку на наявність академічного плагіату

Комісія з виявлення та запобігання академічного плагіату у Волинській православній богословській академії, створена наказом ректора № _____ від _____ 20__ року, перевіливши роботу ППП автора на тему: « ____ », прийшла до наступного висновку:

_____ станом на _____

(дата перевірки роботи)

Голова Комісії
з виявлення та запобігання академічного
плагіату у Волинській православній
богословській академії

_____ (підпис)